

Inge van Meelis
Liesbeth Caron

De coach als succesfactor

Duaal inburgeren in Leiden

Duale trajecten in allerlei varianten, dat is wat de overheid nu van de inburgering verwacht. En met reden: maatwerk, veel taalcontact en taalleren in de context zijn belangrijk voor succesvol taalleren én voor maatschappelijke participatie.

Daarnaast kunnen de trajecten op deze manier beter aansluiten bij de wensen en capaciteiten van de inburgeraars.

De gemeenten vragen dan ook een gevarieerd aanbod voor hun inburgeraars. Wij waren benieuwd hoe duaal maatwerk in de praktijk kan worden vormgegeven. We stelden die vraag aan Maaïke Nieuwstraten, als projectleider onderwijsontwikkeling betrokken bij het opzetten van duale inburgeringstrajecten en aan mevrouw Venhar Kodak, een bevlogen inburgeringscoach. Beiden zijn werkzaam bij ROC Leiden.

Eerste stap naar succes

Coach Venhar Kodak: 'Ik ben zelf vijftien jaar in Nederland. Toen ik hier kwam was er niet zoiets als inburgering. Ik voelde me alleen, doof en blind. Dit herken ik in de deelnemers die ik begeleid. Ik vind daarom de inburgeringscursus heel erg belangrijk en benadruk ook bij de deelnemers dat zij deze kans met beide handen moeten aangrijpen. Het gaat niet altijd zoals men wil, maar het is een begin. Een duale inburgeringscursus is een eerste stap naar succes. Ik wilde dat ik die kans had gehad vijftien jaar geleden.'

Persoonlijk Ontwikkelingsplan

De meeste inburgeraars starten na de intake bij de gemeente Leiden in het basistraject dat toewerkt naar taalniveau A1. Het aanbod in het basistraject is nog niet gedifferentieerd en niet duaal, al wordt er wel gewerkt in aparte groepen voor de profielen OGO en Werk. Naast de taallessen werken de inburgeraars met taalpraktijkcoaches of 'taalmaatjes' en gaan zij op excursies. In de loop van het basistraject stelt de inburgeraar met zijn coach een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) op, waarin een keuze wordt gemaakt voor de invulling van het verdere taaltraject en de duale component.

In grote lijnen zijn er vier vervolgmogelijkheden na het basistraject:

- Inburgeringsexamen OGO, met duale component gericht op OGO;
- Inburgeringsexamen Werk, met duale component gericht op werk;
- Staatsexamen met duale component gericht op werk;
- Kwalificerende mbo-opleiding.

Inburgering OGO

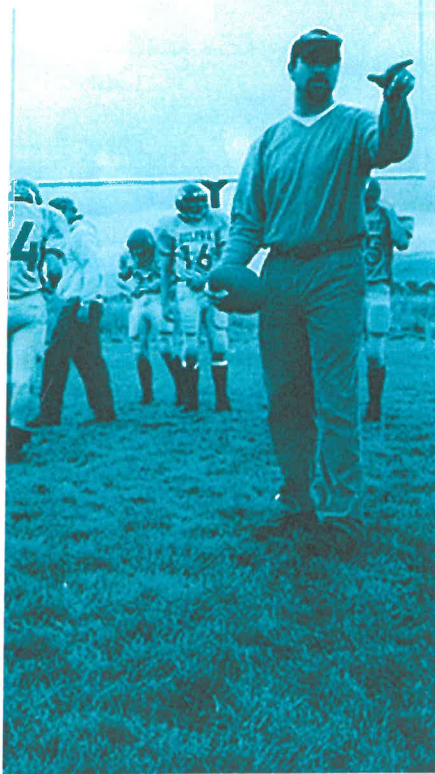
Maaïke Nieuwstraten: 'Opvoeders worden al in een vroeg stadium in hun traject begeleid door de externe partner. Voor OGO is dat een medewerker van JES (Jeugd en Samenleving) Rijnland. De vrouwen worden gestimuleerd en gesteund op weg naar bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of ze volgen een taalstage.'

Zij worden zeer intensief begeleid door de coach en de consultant van JES. Daarnaast volgen ze groepsgewijs Nt2, KNS en mentoruren, waarin de nadruk ligt op het samenstellen van het portfolio.

Inburgeren en werk

Ook inburgeraars met profiel Werk volgen groepsgewijs Nt2, KNS en mentoruren gericht op het portfolio en hebben daarnaast individuele coaching. Voor deze groep inburgeraars wordt de duale component verzorgd door Randstad Rentrée en door Stichting VluchtelingenWerk.

Venhar Kodak: 'Stichting VluchtelingenWerk bemiddelt de pardoners. Dit is voor het ROC een bewuste keuze. Een consultant van VluchtelingenWerk is veel beter bekend met de doelgroep en heeft meer tijd en ruimte om in te gaan op persoonlijke wensen en behoeften, alleen al doordat het een minder commerciële organisatie is.' De consultants proberen bij hun ondersteuning en bemiddeling zo veel mogelijk rekening te houden met de individuele wensen van de veelal hoger opgeleide vluchtelingen. 'Ik zal een paar voorbeelden geven: een van onze deelnemers is advocaat. Hij wordt door zijn consultant bij VluchtelingenWerk ge-

holpen om een eigen onderneming te starten. Maar we hebben ook een hoger opgeleide deelnemer die werk heeft gevonden bij een bedrijf, en die nu een BBL-opleiding gaat volgen om zich bij te scholen. Op het ROC werkt hij toe naar het Staatsexamen.'

Realistisch blijven

De overige werkzoekende inburgeraars volgen een bemiddelingstraject via Randstad Rentrée. 'Bij Randstad gaat het wat anders. De inburgeraars schrikken daar wel eens van. Er wordt hun werk aangeboden in een magazijn of in de productie, terwijl ze liever op kantoor zouden werken. Maar ja, daarvoor hebben ze niet de juiste opleiding en ervaring. Ik zeg dan ook: zie het als een kans. Neem die met beide handen aan, neem die eerste stap en kijk dan verder in de richting die wél bij je past. Je moet wel realistisch blijven.'

Omdat sommige inburgeraars in de praktijk niet direct bemiddeld kunnen worden, bieden zowel Vluchtelingen-Werk als Randstad Rentrée taalwerkstages aan, op die manier is ook deze groep in staat werkervaring op te doen en te werken aan de werkgerelateerde praktijksituaties uit het inburgeringsprogramma.

Staatsexamen kan ook duaal

De Staatsexamenvariant wordt gedaan door inburgeraars die in staat blijken om in korte tijd hun niveau sterk te

verhogen. Bij het ROC kunnen zij STAATSEXAMEN PROGRAMMA I volgen.

Deze inburgeraars zijn vrijgesteld van KNS en portfolio-opdrachten. Zij voldoen door het behalen van het Staatsexamen aan de inburgeringseis. Een sterk punt van het aanbod is, dat ook Staatsexamenkandidaten aanvullend een participatieactiviteit kunnen krijgen richting werk. Voor de inburgering is dit strikt genomen niet verplicht, maar voor het verbeteren van de kansen op werk is het een praktijk die navolging verdient. Kandidaten die al werken of stagelopen, kunnen hun mondelinge vaardigheden oefenen op de werkvloer. Op het ROC wordt dan vooral aandacht besteed aan schriftelijke vaardigheden. Ook de Staatsexamenvariant kan dus duaal worden aangeboden!

De vaktaalvoorziening

Het ROC signaleert een toenemende interesse van de gemeente voor inburgering via de beroepsopleidingen. Deze deelnemers kunnen na het inburgeringstraject doorstromen naar een cursus of opleiding binnen de afdeling Toeleiding naar Scholing en Werk.

In de loop van het basistraject stelt de inburgeraar met zijn coach een persoonlijk ontwikkelingsplan op (POP)

Maaïke Nieuwstraten: 'De huidige economische ontwikkelingen leiden ertoe dat er meer vraag is naar opleidingen voor inburgeraars. We krijgen meer toestemming om geïntegreerde trajecten aan te bieden.' Het gaat nog om een minderheid van de inburgeraars, maar het is duidelijk dat hier een kans ligt voor duaal inburgeren.

Door de toenemende vraag wordt het voor ROC Leiden steeds beter realiseerbaar om structureel te voorzien in geïntegreerde trajecten (beroepsopleiding met taalondersteuning).

De coach als succesfactor

Het lijkt er op dat ROC Leiden er in slaagt te voldoen aan de wens van de minister en van de gemeente om een variatie aan inburgeringstrajecten aan te bieden met een duale component. Voor inburgeraars betekent dit meer maatwerk en meer mogelijkheden tot participatie. In de definitie van inburgering ge-

combineerd met een participatiecomponent (zie kader bij artikel van Henk Snoeken op pagina 4) vinden we een aantal belangrijke voorwaarden voor een geslaagd duaal traject:

- participatieactiviteiten vormgeven in samenhang met taalonderwijs,
- aansluiten bij de persoonlijke situatie, doelen en capaciteiten van de inburgeraar,
- inburgeringsprogramma en participatieactiviteit versterken elkaar.

Uit onze gesprekken met ROC Leiden blijkt, dat de individuele coach de spil van de trajecten is en op die manier de garantie biedt dat aan bovengenoemde voorwaarden kan worden voldaan. Ook is het de coach die de individuele wensen probeert te verwerken in het traject.

Maaïke Nieuwstraten: 'De coaches vormen een scharnierpunt in het duale aanbod. Zij onderhouden de contacten met de externe partners, de deelnemers, de gemeente. De coaches stellen ook de persoonlijke ontwikkelingsplannen op met de inburgeraars. Het komt wel voor dat ze bij de gemeente een lans breken voor een afwijkend traject als dat beter aansluit bij de mogelijkheden van een deelne-

mer. Er is bijvoorbeeld een 'pardonner' die nu eerst een (kwalificerende) opleiding kan gaan volgen in plaats van meteen aan de slag te moeten in een baan die eigenlijk beneden zijn niveau ligt.'

Het bieden van maatwerk en samenhang in de duale inburgeringstrajecten van ROC Leiden is bij coach Venhar Kodak in ieder geval in goede handen: 'Ik ben heel blij met het werk dat ik doe. Ik zie het resultaat bij de mensen die anders misschien geen kans hadden gekregen om het huis uit te komen. Ik wil voor mijn deelnemers een rolmodel zijn en laten zien hoe het óók kan.'

*Liesbeth Caron
Inge van Meelis*

De auteurs zijn werkzaam bij ITTA in Amsterdam.

